

Referat af Talesøjlemøde Stemmer den 10. november 2011

1. Ikke stemmelidelser

Solveig Gunvor Pedersen og Inge Ernst Kølle holdt oplæg om EILO (Exercise Induced Laryngeal Obstruction). Hospitalerne i Bergen, Stockholm og Rigshospitalet er gået sammen om at undersøge, om der findes en behandling for denne lidelse. Køge Sygehus og CSU Roskilde indgår i samarbejdet ved at hhv. Inge Ernst Kølle og Solveig Gunvor Pedersen deltager i projektet. Pernille Christensen, Ph.D. på Rigshospitalet, er tovholder på projektet. Afprøvningen af den logopædiske behandlingsprotokol er ikke gået i gang endnu, men nogle af øvelserne er afprøvet på nogle patienter. Protokollen for den logopædiske behandling af EILO er derfor ikke offentliggjort.

Diskussion om ikke stemmelidelser:

Det blev debatteret, hvorvidt ikke-stemmelidelser er logopæders opgave, og hvordan logopædisk behandling kan have relevans for personer med ikke-stemmelidelser som KOL, kronisk hoste mv.

NB: Talere, som ikke angav navn, er markeret med XX.

Inge E. Kølle: Det er vigtigt, at sager med kronisk hoste er grundigt udredt, så det eneste der står tilbage er vanedannende hoste uden anden årsag.

Merete W. Risager: Der er ofte et meget højcostalt vejtrækningsmønster, og ved at arbejde med respiration kan det forbedres.

Anne Bingen-Jakobsen: Har erfaret, at øget opmærksomhed samt at lære at åbne i halsen kan reducere den kroniske hoste til let hosten, men ikke fjerne helt.

Solveig G. Pedersen: Der er ofte knirkestemme eller hyperfunktion, som kan være medvirkende årsag.

Ditte S. Johansen: Der er ofte stemmeproblemer involveret, så det kan være en tilgang at arbejde med den ofte hyperfunktionelle stemme.

XX: Har erfaret at der ofte kan være reflux involveret.

Inge B. Hansen: Har oplevet, at den kroniske hoste er ophørt efter man er ophørt med Seretide behandling.

Solveig G. Pedersen: Fortalte om en case om en ung mand der kaster op hver morgen i nu 4 måneder. Han var meget hypersensitiv så man nærmest ikke kunne palpere omkring struben før han kastede op. Arbejder med om han kan kontrollere sine tungespændinger, da den er hyperton.

XX: Jan Tinge har haft en elev med kronisk bøvsnen.

XX: Fortalte om en case med kronisk bøvsnen, hvor eleven blev sendt til fysioterapeut med succes.

Merete W. Risager: Fortalte om en case, psykogen lidelse med opkast hver dag.

Inge E. Kølle: KOL kan være en opgave for logopæder, hvis der er problemer med stemmen, fx forbedre koordination mellem fonation og respiration.

2. Logopædisk udredningsprocedure i Nordjylland

Janni Holm Christensen fortalte om Logopædisk Udredningsprocedure i Nordjylland. Man har i Nordjylland lavet sit eget skema med udgangspunkt i STUAD, som sendes ud til borgeren til udfyldelse, inden de kommer til udredning. De oplever at det har givet positive resultater, da borgerne i højere grad er bevidste om deres vanskeligheder inden udredningen, og lægerne har fået afdækket mere grundigt omkring anamnese inden undersøgelsen.

3. Hvad sker der i stemmeafdelingerne i Danmark – aktuelle og fremtidige projekter

- Julie Bruun Grejsen, Kommunikationscenteret Region Hovedstaden, fortalte om et igangværende projekt om at tilbyde logopædisk undervisning for folkeskolelærere
- Rikke Simonsen, IKH Region Midtjylland, fortalte om et igangværende projekt om at optage MDVP før undervisning samt 3 måneder efter.
- Center for kommunikation i Herning arrangerer gratis kursus for lærere og pædagoger to gange årligt.
- Inge Brink Hansen, CSV København, fortalte at man på CSV for to år siden tilbød gratis logopædisk undervisning til lærere, men der var ikke den store interesse for det.
- Maria Winberg Andersen, CRS Odense: CRS Odense har haft et projekt med stemmeundervisning til lærere, hvor man har været ude på to gymnasier, men det er gået i stå pga. manglende interesse.
- På Taleinstituttet i Region Nordjylland har man i flere år arrangeret kursus i hensigtsmæssig stemmebrug for advokater, bl.a. i skatteministeriet, m.h.p. at kunne gøre sig klar til at være på. Kunderne køber sig ind på kurserne, og det går godt.
- VISP arrangerer kurser i professionel stemmebrug, og oplever at der er et stort behov her, fx lærere, præster, museumsfolk. Tilbuddet kræver dog lidt mere eller anderledes PR end andre tilbud.
- CSU Roskilde har med Victor og Vibeke Blochs legat lavet et projekt, hvor de har kigget på, om der er god grund til at fortsætte med at bruge VHI som undervisnings- og evalueringsredskab.

- CSV København har lavet en undersøgelse af udbyttet af foniatrisk undersøgelse. Det viste sig at 68 ud af 69 diagnoser var mangelfulde eller fejldiagnoser.

4. Manuel behandling

Voice Release

Julie Bruun Grejsen (KC Region Hovedstaden) fortalte om manuel terapi, Voice Release. Voice release et logopædisk værktøj (ud af mange), som ikke bør stå alene. Bruges til afspænding, og kan have den effekt at borgeren får en oplevelse af god stemmebrug, samt reduktion af de fonastenske gener.

Der laves fonation under øvelser/stræk, så man kan høre hvad der sker, og eleven kan høre forskel. Behandlingen kan medføre en "forvirret stemme", fordi de kompensatoriske spændinger løsnes. Det er derfor vigtigt at bygge stemmen op igen efter afspændingen.

Julie bruger et spørgeskema á la VHI før og efter behandling.

Julies har erfaret at behandlingen giver god effekt, kun enkelte oplevede ubehag, så som svimmelhed eller hovedpine. Det sker ofte at den afspændte fornemmelse kun varer ved et par timer eller op til 2-3 dage. Behandlingen gives mellem to og seks gange i alt.

LMT

Ditte Søbæk Johansen fortalte om Laryngeal Manual Therapy (LMT)

Præsentationen lægges ud på DTHS hjemmeside (?).

Liebermann

Solveig Gunvor Pedersen fortalte om en Liebermann-inspireret manuel behandling.

Liebermann tillægger ikke kropsholdningen særlig stor betydning for strubens muskler.

Tilgangen går ud på at undersøge, finde og behandle de spændinger som er uhensigtsmæssige for stemmen. Liebermann er osteopat og har samarbejdet med logopæder i mange år.

5. Tekstarbejde

Merete West Risager, Skuespillerskolen i Odense (tidl. KC Hillerød), og Susanne Meier-Nielsen, KC Hillerød, holdt oplæg om tekstarbejde i den logopædiske undervisning.

6. Workshops

Der blev afholdt workshops med cases og diskussion af to forskellige emner: recurrrens parese og stemmehvile.

7. Der blev valgt en arbejdsgruppe til næste års talesøjlemøde:

Rikke Simonsen: rikke.simonsen@ps.rm.dk

Ditte Bogh: dbo@horsens.dk

Julie Bruun Grejsen: jubrgr01@hav1.regionh.dk

Maja Zetterström: mz@csv.kk.dk